

STRANICKÉ PREFERENCE NA KONCI LEDNA 2002

Ve dnech 21. 1. - 28. 1. 2002 uskutečnilo Centrum pro výzkum veřejného mínění Sociologického ústavu AV ČR své pravidelné měsíční šetření názorů obyvatelstva ČR v rámci výzkumu Naše společnost 2002 na základě kvótního výběru. K preferencím se vyjadřovalo celkem 922 osob majících volební právo. (Text obsahuje základní data za soubor voličů, analýzy na dílčích souborech jsou uváděny pouze při dostatečném počtu respondentů.)

I. AKTUÁLNÍ STRANICKÉ PREFERENCE

Všem respondentům jsme položili otevřenou otázku (tj. bez použití seznamu politických stran) mapující, kterou stranu by dotázaní volili za předpokladu, že by se příští týden konaly volby do Poslanecké sněmovny. Strukturu získaných odpovědí přináší přehled v tabulce 1.

Tabulka 1: **Stranické preference v lednu 2002**

ČSSD	23%
ODS	18,5%
KSČM	13,5%
KDU-ČSL	8%
čtyřkoalice	7%
US-DEU	4%
SZ	1%
SPR-RSČ	1%
SŽJ	1%
jiné strany	1,5%
žádná	7,5%
neví, neuvedl	14%

V tabulce jsou uvedeny pouze strany, jejichž celkové preference dosahují alespoň 0,5%, strany s nižší podporou jsou zahrnuty do kategorie „jiné strany“

V následujícím textu uvádíme sociodemografické charakteristiky potenciálních voličů jednotlivých politických stran, jimiž se statisticky průkazně liší od průměru populace.

U příznivců ČSSD (23%) jsme nezaznamenali žádné výraznější sociodemografické diference.

ODS (18,5%) je atraktivní zejména pro dotázané s dobrou životní úrovní a voliče s vysokoškolským a úplným středním vzděláním. Strana má silné pozice také u podnikatelů a živnostníků, zaměstnanců v nedělnických profesích, duševně pracujících a mezi Pražany.

KSČM (13,5%) tradičně oslovuje zejména důchodce, voliče se špatnou životní úrovní a dotázané se základním vzděláním. Poněkud vyšší podíl příznivců se rekrutuje také mezi nezaměstnanými.

Mezi voliči KDU-ČSL (8%) jsou výrazněji zastoupeny ženy, důchodci, obyvatelé jižní Moravy, dotázaní se základním vzděláním a lidé starší 60ti let. V rámci příznivců US-DEU (4%) není výrazněji zastoupena žádná sociodemografická skupina s výjimkou dotázaných se středním vzděláním s maturitou. Mezi respondenty, kteří uvedli přímo čtyřkoalici (7%), se objevuje vyšší podíl dotázaných s dobrou životní úrovní, s vysokoškolským vzděláním a mezi ženami.

II. STRANICKÉ PREFERENCE – SROVNÁNÍ

Tabulka 2 přináší srovnání stranických preferencí od března loňského roku. Údaje v posledním řádku představují součet preferencí stran sdružených ve čtyřkoalici (s výjimkou ODA, jejíž preference nebyly statisticky relevantní) včetně dotázaných uvádějících přímo čtyřkoalici jako jednotnou volební formaci. V této souvislosti připomeňme, že lednové šetření bylo uskutečněno těsně před definitivním zánikem 4K. Ve srovnání s prosincovým šetřením nedošlo z hlediska celkové distribuce voličské přízně jednotlivým stranám k významnějším změnám s výjimkou nárůstu podpory KSČM o 3,5%ních bodů.

Tabulka 2: Srovnání stranických preferencí (březen 2001 až leden 2002)

	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec	Září	Říjen	Listopad	Prosinec	Leden
ČSSD	16%	18%	22%	20%	20%	18%	19,5%	20%	24%	23%
ODS	20%	19%	20%	19,5%	18%	18%	19%	19%	18%	18,5%
KSČM	14%	13%	15%	13,5%	13%	11%	13%	11%	10%	13,5%
KDU-ČSL	9%	7%	7%	10%	7%	9%	7%	9,5%	7%	8%
US-DEU	7%	5%	5%	6%	8%	5%	4%	7%	4%	4%
4K	8%	10%	8%	6%	7%	9%	8%	5%	8%	7,5%
4K celkem	25 %	23 %	21%	22%	23%	23,5%	19,5%	22,5%	20%	19,5%

Pro srovnání stranických preferencí u výzkumů v jednotlivých měsících je velikost náhodné statistické chyby $\pm 1\%$ až 3% (na 95% ní hladině významnosti, tj. v 19 případech z dvaceti.). Pro strany do 15% preferencí je tento interval ± 1 až 2% , pro strany s vyššími preferencemi je to $\pm 3\%$. V tabulce jsou uvedeny pouze strany s dlouhodobě alespoň 5% ní podporou.

III. STRANICKÉ SYMPATIE

Ti dotázaní, kteří v odpovědi na otázku „Kterou stranu byste volil(a)?“ neuvedli žádnou stranu (odpovědi „neví, žádná“, $N=190$), dostali doplňkovou otázku: „I když zatím nevíte, jakou stranu byste volil, je Vám některá strana sympatičtější, bližší než jiná? Pokud ano, která to je?“ Výsledky v tabulce 3 ilustrují srovnání stranických preferencí (sloupec 1) a stranických sympatií (sloupec 3).

Tabulka 3: Stranické preference a stranické sympatie – srovnání (údaje v %)

Politická strana	Stranické preference (volič by dal hlas)	Vyjádřil sympatie	Stranické sympatie (stranické preference+sympatizanti)
ČSSD	23	3	26
ODS	18,5	1	19,5
KSČM	13,5	1	14,5
KDU-ČSL	8	0,5	8,5
čtyřkoalice	7	1	8
US-DEU	4	1	5
SPR-RSČ	1	0	1
SŽJ	1	0	1
SZ	1	0	1
jiné strany	1,5	0	1,5
Neví, žádná	21,5	14	14

V tabulce jsou uvedeny pouze strany, jejichž celkové preference dosahují alespoň $0,5\%$, strany s nižší podporou jsou zahrnuty do kategorie „jiné strany“.

IV. ÚČAST VE VOLBÁCH

Na otázku „Představte si, že by příští týden byly volby do Poslanecké sněmovny. Šel byste volit?“ odpovědělo kladně 69% dotázaných s volebním právem („rozhodně ano“ 33% a „spíše ano“ 36%), 23% záporně („spíše ne“ 12% , „rozhodně ne“ 11%). V souladu s minulými šetřeními se předpokládaná volební účast nadále pohybuje zhruba na úrovni dvou třetin dotázaných. Z hlediska preferencí jsou tradičně nejodhodlanější potenciální voliči ODS a KSČM, z nichž je připraveno k volbám rozhodně přijít 43% resp. 54% .

Dotázaným, kteří uvedli, že se voleb nezúčastní (tj. na otázku, zda půjdou k volbám odpověděli „rozhodně“ a „spíše“ ne) a těm, kteří uvedli odpověď „neví“ (N=275), jsme položili doplňující otázku: „*Mohlo by se stát něco, co by Vás přesvědčilo, abyste se voleb zúčastnil? Co by to bylo?*“. Strukturu získaných odpovědí přináší tabulka 4.

Tabulka 4: Co by lidi, kteří nechtějí volit, přesvědčilo, aby se voleb zúčastnili?

nic (<i>nezájem o volby, nikdo mě nepřesvědčí, nevěřím politikům, znechucen politickou situací atd.</i>)	34%
osobní důvody (<i>půjde volit manžel, postoj v rodině, prac. kolektivu</i>)	9%
programové změny v politice (<i>v sociální oblasti, ve prospěch dělníků atd.</i>)	8%
personální výměny v politice	7%
vznik nové strany, hnutí	5%
volební kampaň, agitace	4%
bude vědět koho volit (<i>voleb se zúčastní oblíbená strana</i>)	1%
výhody (<i>zdarma chlebičky, dostane zapláceno</i>)	1%
neví	20%
jiná odpověď	11%

Analogická otázka byla položena i těm, kteří uvedli, že se voleb zúčastní (tj. na otázku zda půjdou k volbám odpověděli „rozhodně“ a „spíše“ ano) nebo uvedli odpověď „neví“ (N=659), jsme položili otázku: „*Mohlo by se stát něco, co by Vás přesvědčilo, abyste se voleb nezúčastnil? Co by to bylo?*“. Strukturu získaných odpovědí přináší tabulka 5.

Tabulka 5: Co by lidi, kteří se chystají volit, přesvědčilo, aby se voleb nezúčastnili?

nic (<i>voleb se určitě zúčastním, v. jsou morální povinnost atd.</i>)	34%
osobní důvody (<i>nemoc, smrt, cesta do zahraničí, postoj v rodině atd</i>)	30%
politické aféry, konflikty mezi stranami	6%
konkrétní politická událost	3%
nevěrohodné politické programy	2%
znechucení volební kampaní (<i>nedůstojnost předvolebního boje</i>)	2%
neočekávaná (nepředvídatelná) událost (<i>obecně</i>)	2%
kolaps ČR, státní převrat, neuskutečnění voleb	2%
nebude vědět, koho volit (<i>nebude moci volit oblíbenou stranu</i>)	1%
změna politického klimatu (<i>obecně</i>)	1%
neví	14%
jiná odpověď	3%

Informace z výzkumu V 02 – 01, otázky PV.1 – PV.5

Zpracoval: Daniel Kunštát

Vydáno dne: 15. 2. 2002

Kód informace : pv20215